

بسم الله الرحمن الرحيم

*خباثت‌های بی‌بی‌سی در تاریخ ایران

رسانه‌ای است که تاریخ ایران شاهد خباثت‌هایش بوده است؛ رسانه‌ای که نمی‌توان از نقش بی‌بدیل آن در BBC پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ فتنه‌انگیزی و خیانت در ایران چشم پوشی کرد و با تورق تاریخ می‌توان فهمید که مشی و روش بی‌بی‌سی از سال ۱۳۲۰ تاکنون هیچ تغییری نکرده است

*رادیو بی‌بی‌سی در آستانه اشغال ایران توسط متفقین در شهریور ۱۳۲۰؛

در سال‌های منتهی به اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ شوروی و انگلستان براساس رویه رقابت‌آمیز همیشگی خود در ایران به منظور پیگیری سیاست‌های تبلیغاتی خود در طول جنگ جهانی دوم به رسانه برتر روز یعنی رادیو روی آوردند و هر کدام به فاصله اندکی از همدیگر در برنامه‌های رادیویی برون‌مرزی خود بخش فارسی تاسیس کردند. ابتدا شوروی و به فاصله حدود یک سال انگلیس رادیویی به زبان فارسی راه‌اندازی کردند. آلمان هیتلری نیز برای بهره‌گیری از سلاح تبلیغات، رادیو برلین را پایه‌ریزی کرده بود تا افکار عمومی ایرانیان را به سود کشور متبوع خود سوق دهد. بنابراین، در سال‌های پایانی عصر رضاشاه رادیو مهم‌ترین رسانه تاثیرگذار در حیات سیاسی و اجتماعی ایران و جهان به شمار می‌رفت. این مسئله درست مقطعی بود که تنها ۲۲ سال از ورود رادیو به ایران سپری شده بود.

برنامه‌های گسترش رادیو که یک سال و اندی از عمر آن می‌گذشت با اشغال ایران با مشکل روبه‌رو شد. در این میان «دایره سانسور» نیز با فشار شوروی و انگلستان در اسفند ۱۳۲۰ با حضور نمایندگان این دو کشور، برای سانسور در رادیو و مطبوعات ایران و متحدین شکل گرفت.

بی‌بی‌سی فارسی که به رادیو لندن نیز معروف است، از قدیمی‌ترین بخش‌های این رسانه به زبانی غیرانگلیسی است که در دی ۱۳۱۹ / دسامبر ۱۹۴۰ با بودجه وزارت خارجه انگلیس آغاز به کار کرد. توجه به اهمیت راهبردی ایران و نقش تبلیغات در این بخش از جهان، عمده‌ترین مأموریت‌های آن، این بود که ضمن خنثی‌سازی تبلیغات رادیو برلین، برنامه‌هایی در راستای سیاست‌های جنگی دولت بریتانیا و متفقین سازمان دهد و ذهن ایرانیان را آماده برکناری رضاشاه و اشغال ایران کند.

رادیو لندن با پخش مطالبی علیه رضاشاه زمینه اشغال ایران را فراهم می‌کرد و روس‌ها نیز با اعلامیه‌های فارسی که توسط هواپیماهای جنگنده روی شهرهای شمالی می‌ریختند، وی را مورد انتقاد قرار می‌دادند. در مجموع اهداف و محورهای برنامه‌های بخش فارسی رادیو بی‌بی‌سی را در ایام اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ می‌توان به شرح زیر جمع‌بندی کرد:

+تلاش برای نشان دادن خود به عنوان رسانه بی‌طرف در رویدادهای داخلی ایران در حوزه‌های مختلف

+مشروعیت بخشیدن به اشغال ایران

+شکستن مقاومت ایرانیان در مقابل اشغالگران

+شکل‌دهی افکار عمومی ایرانیان در خصوص منافع متفقین و ایجاد نگاه مثبت نسبت به آن‌ها

+نقش اطلاعاتی در تمامی بحران‌ها و رویدادهای سیاسی ایران

+ایجاد اختلافات قومی و مذهبی در ایران

+تلاش برای جذب مخاطبان تحصیلکرده جامعه ایران بویژه جوانان

راديو بی بی سی توانست با مهندسی افکار عمومی ایرانیان در شهریور ۱۳۲۰، با شایعه‌سازی و در هم آمیختن برخی واقعیات‌ها با ادعاهای غیرواقعی، موفق به شکل‌دهی یک واقعیت تاریخی یعنی پایان سلطنت رضاشاه شد.

به این ترتیب که این راديو نقش عمده‌ای در کنار سایر عوامل در تخریب چهره رضاشاه ایفا کرد تا حدی که آن شایعات به واقعیاتی تاریخی بدل شد و تا سال‌ها بر اذهان ایرانیان سنگینی کرد. بی بی سی توانست با شگردهای جنگ روانی و تبلیغاتی، مقاومت ایرانیان را در برابر قوای اشغالگر بشکند و ذهن آنان را آماده پذیرش اشغال کشورشان از سوی متفقین کند. غیر از راديو لندن که مرتباً از رضاشاه انتقاد و افکار عمومی ایران را علیه او تحریک می‌کرد، راديو دهلی و سایر راديوهای اقماری انگلیس نیز با راديو لندن همصدا شده و بستر مناسب و قابل پذیرشی برای برکناری و تبعید رضاشاه فراهم آوردند.

*خیانت بی‌بی‌سی فارسی به مردم ایران در دوران پهلوی؛

در جریان جنگ دوم جهانی رضاشاه با چرخش به سمت آلمان، در مقابل متفقین قرار گرفت، لذا انگلستان تلاش کرد تا این مهره سوخته را کنار بگذارد. در این حین بی‌بی‌سی مسئول اولیه آماده کردن شرایط برکناری رضا شاه و تحول اوضاع سیاسی به جانشین او شد. در کنار این نقش مهم، بی‌بی‌سی نقش حامی محمد رضا را داشت. چرا که انگلیسی‌ها بقای او را در راستای سیاست‌های خود می‌دیدند. لذا این رسانه انگلیسی چشم خود را بر روی تمام اقدامات محمد رضا شاه جز در مقاطعی که انگلستان قصد امتیازگیری از ایران را داشت، بسته بود؛ یعنی در شرایطی از پهلوی حمایت می‌کرد که بتواند منافع استعماری خود را در ایران پیش ببرد و بتواند از منابع غنی ایران بهره‌مند شود؛ به عنوان مثال در شکل‌دهی به امارات متحده عربی و قائله‌سازی در خصوص جزایر سه‌گانه ایران دیده می‌شود.

*نقش بی‌بی‌سی در کودتای ۲۸ مرداد و غارت نفت ایران؛

در جریان ملی شدن نفت، انگلستان که بیشترین زیان را دیده بود تلاش کرد تا بار دیگر نفت ایران را در اختیار خود بگیرد. در سال ۱۳۳۰ در ابتدای ورود هریمن نماینده آمریکا به ایران، انگلیس سعی داشت از طریق حزب توده در خیابان‌های تهران آشوب ایجاد کند. این آشوب در ۲۳ تیر به وجود آمد که طی آن عده‌ای کشته و زخمی شدند. روز ۲۴ تیر رادیو بی‌بی‌سی در تفسیر وقایع ایران گفت: «فاجعه روز یکشنبه نشان داد که دکتر مصدق حاکم و مسلط بر اوضاع نیست و کمونیست‌ها در کمین هستند که ایران را ببلعند و اگر انگلستان پای خود را کنار بکشد کار ایران تمام خواهد شد.» این تبلیغات سو، بر بستر زمینه سیاسی ایران تا زمان سقوط دولت ادامه داشت.

در این زمان بی‌بی‌سی سه وظیفه مهم و سرنوشت‌ساز برعهده داشت: ۱- ارتباط میان کودتاچیان و شاه. ۲- ابلاغ پیام رمزی به شاه جهت جلب اعتماد او. ۳- حمایت از کودتاچیان و ضعیف کردن جبهه مصدق با تبلیغات وسیع.

بر همین اساس در لندن داری شر و وودهاوس ترتیبی دادند که برنامه اخبار بی‌بی‌سی که همیشه با عبارت «اکنون نیمه شب به وقت لندن است» آغاز می‌شد، با عبارت «اکنون دقیقاً نیمه شب است» آغاز شود. این علامت رمزی بود برای شاه که انگلیسی‌ها از او حمایت خواهند کرد. رادیوی بی‌بی‌سی فارسی در فاصله ۲۵ تا ۲۸ مرداد همچنان به پخش و انتشار «گفتنی‌های لازم» مشغول بود. بی‌بی‌سی فارسی در شب ۲۸ مرداد در پایان برنامه‌ای که بر ضد مصدق پخش کرد بار دیگر همان شعر فردوسی را یاد کرد که در شب ۲۵ شهریور ۱۳۲۰ آورده بود: چو فردا برآید بلند آفتاب/من و گرز و میدان و افراسیاب

*نقش بی بی سی در جدایی بحرین از ایران؛

در تابستان ۱۳۵۰ با فشار انگلستان، بحرین طی یک رفراندوم ساختگی و غیرقانونی از ایران جدا شد. بخش وسیعی از تبلیغات در این رابطه بر عهده بی بی سی بود. این شبکه که یکی از عوامل شکل دهنده ۲۸ مرداد بود، در جریان جدایی بحرین از ایران با خیانت به ملت ایران شاه را نیز فریب داد. این شبکه طی برنامه‌های خود در مورد مطالبات ایران در خلیج فارس، علیه ایران و به سود اعراب (و در واقع به نفع منافع استعماری خود) وارد عمل شد. پخش برنامه‌های بی بی سی در این رویداد ننگین به صورت ویژه ای جریان داشت. طوری به صورت مستمر و مداوم در راستای آماده سازی زمینه های فکری ایرانیان برنامه سازی و تبلیغ می شد. بی بی سی فرایند فریب دادن افکار عمومی در ایران را طوری با موفقیت انجام داد که بعد از این اقدام هیچ اعتراضی صورت نگرفت.

*کارشکنی‌های بی بی سی در جریان انقلاب اسلامی؛

در جریان انقلاب اسلامی ایران، بنگاه سخن‌پراکنی بی بی سی با زیرکی خاصی همواره درصدد تضعیف مبانی انقلاب بود. این شبکه با به راه انداختن جنگ روانی علیه نیروهای انقلابی سعی می کرد تا از پیروزی انقلاب جلوگیری کرده و حکومت شاه را تداوم بخشد. بی بی سی با تفسیر وارونه رویدادها و انتشار اخبار دروغین تلاش می کرد تا بین نیروهای انقلابی اختلاف ایجاد کند، ارتش را علیه نیروهای انقلابی تحریک کند، با قدرت مند جلوه دادن رژیم پهلوی انقلابیون را از ادامه کار مایوس کند، تشکیل حکومت اسلامی را زیر سوال ببرد، حرکت تکاملی مردم را حرکت به سوی هرج و مرج جلوه دهد و با بی نتیجه جلوه دادن انقلاب مردم را از شرکت در راهپیمایی بترساند.

بی بی سی در آستانه ورود امام خمینی (ره) دست به یک جنگ تمام عیار روانی علیه انقلاب زد. رادیو بی بی سی در دهم بهمن گفت که هرج و مرج در ایران حاکم شده است. این شبکه با دگرگون کردن واقعیت، ایران را در آستانه یک جنگ داخلی نشان می داد و انقلابیون را از حضور در تظاهرات ضد رژیم باز می داشت. در جریان انقلاب اسلامی بی بی سی هرگز نتوانست ضدیت خود با انقلاب اسلامی را مخفی نگاه دارد. به همین جهت مصاحبه شوندهگان آن اکثرا عناصر مخالف و ناخرسند از انقلاب بودند.

از شهریور ۲۰ تا آغاز نهضت ملی شدن صنعت نفت، سیاست انگلیس بر آن بود تا دولت قوی در ایران روی کار نیاید. به همین دلیل، در یازده سال، نوزده کابینه طلوع و غروب کردند؛ همچنین دیکتاتوری متمرکز که موجب گسترش اعتراضات شده بود. در چنین فضایی که تهدید و ارعاب عوامل انگلیسی، مانع از هرگونه ها را خنثی کند، شد، تنها جریانی که توانست با برخورداری از پشتوانه مردمی، استبداد حاکم شده بر کشور توسط این گروه اقدامی در راستای حفظ مصالح ملی می گروه فداییان اسلام بود.

بی بی سی در این بخش نه از ماهیت هژیر سخنی به میان می آورد و نه از گروهی که این عنصر سد راه برگزاری انتخابات آزاد را از میان برداشت؛ در حالی که به گفته سنجایی با وجود چنین مجری قدرتمندی که مانع جدی شکل گیری مشارکت مردم در اراده امور جامعه بود، امکان راهیابی افراد غیروابسته به مجلس وجود نداشت. سیاست ضد مردمی انگلیس را به خوبی می توانیم از نوع عملکرد افراد شاخص وابسته به این کشور دریابیم.

*بی‌بی‌سی و تطهیر فرقه ضاله بهائیت؛

بنای بنگاه خبر پراکنی بی‌بی‌سی فارسی از همان ابتدا با به کارگیری افرادی از فرقه ضاله بهائیت گذاشته شده است؛ موقر بالیوزی که یکی از سرشناس‌ترین چهره‌های بهائیت در ایران بود، در ابتدا رادیو بی‌بی‌سی را بنا نهاد و افرادی همچون باقر معین، شاداب وجدی، لطفعلی خنجی و ... را در بدنه اصلی بی‌بی‌سی فارسی به کار گماشت و بهروز آفاق (عنصر بهایی که نقش عمده‌ای در بهایی کردن کارکنان بی‌بی‌سی فارسی داشته‌است) اوایل سال ۲۰۱۱ بود که سایت بی‌بی‌سی فارسی را با همکاری اعضای این فرقه انگلیسی ساخته وارد فضای مجازی کرد و با آغاز به کار تلویزیون بی‌بی‌سی فارسی به تلویزیون آمد تا برخی از اعضا تیم بهایی مستقر در سایت بی‌بی‌سی فارسی به همراه عناصر جدید بهایی به تلویزیون بی‌بی‌سی نقل مکان کنند.

با راه‌اندازی شبکه تلویزیونی بی‌بی‌سی فارسی سنت تبلیغ فرقه ضاله بهائیت در این رسانه ادامه یافت. بی‌بی‌سی فارسی با اعزام خبرنگاران خود به سرزمین‌های اشغالی، سعی کرد تا با توسل به ترفندهای مختلف، چهره بهائیت را تطهیر کند.

بی‌بی‌سی در جریان هاگوناگون، چون فتنه ۸۸، قضایای کودی دانشگاه، اعتراضات مردمی، انتخابات و ... تلاش کرده نقش بازدارنده خود را ایفا کند. از «تاریخ» باید «عبرت» گرفت؛ تاریخ به ما می‌گوید که رسانه BBC هیچگاه به نفع مردم ایران نقش آفرینی نکرده است. این رسانه همانطور که در ماجرای کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ علیه خواسته قانونی مردم ایران وارد عمل شد، در جریان انقلاب نیز کوشید تا مبارزات مردم ایران علیه دیکتاتوری پهلوی را تحت تاثیر قرار دهد که هرگز موفق نشد.

جمع‌آوری از سایت مرکز اسناد انقلاب اسلامی